

ŠTÁTNY PEDAGOGICKÝ ÚSTAV
NATIONAL INSTITUTE FOR EDUCATION

Vyhodnotenie
generálnej skúšky externej časti a písomnej formy
internej časti maturitnej skúšky z vyučovacích jazykov

slovenský jazyk a literatúra
slovenský jazyk a slovenská literatúra
maďarský jazyk a literatúra
ukrajinský jazyk a literatúra

v školskom roku 2006/2007

August 2007

OBSAH

1. Informácie o priebehu generálnej skúšky	2
2. Slovenský jazyk a literatúra – úroveň A a B	4
3. Slovenský jazyk a slovenská literatúra – úroveň A a B	9
4. Maďarský jazyk a literatúra – úroveň A a B	12
5. Ukrajinský jazyk a literatúra – úroveň B	15
6. Závěry a odporúčania	16

Príloha 1

Žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami	18
---	-----------

Príloha 2

Sumárne tabuľky úspešnosti generálnej skúšky	22
---	-----------

Základné informácie o generálnej skúške externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky z vyučovacích jazykov v školskom roku 2006/2007

V dňoch 3. – 4. apríla 2007 sa na stredných školách uskutočnila generálna skúška (GS) externej časti (EČ) a písomnej formy internej časti (PFIC) maturitnej skúšky z vyučovacích jazykov, ktorá korešpondovala s novou koncepciou maturitnej skúšky.

Generálnu skúšku konalo 62 247 maturantov zo 768 stredných škôl SR. Generálna skúška nemala náhradný termín.

1. Informácie o priebehu generálnej skúšky

1.1. Prehľad počtov zúčastnených maturantov a škôl v EČ a PFIC GS

V nasledovných tabuľkách uvádzame základné štatistické údaje o počtoch zúčastnených škôl a žiakov v generálnej skúške externej časti a písomnej forme internej časti MS.

Tab. 1. Počet zúčastnených škôl v GS podľa krajov

kraj	SJL		SJSL		MJL		UJL	
	A	B	A	B	A	B	A	B
BA	46	105	2	3	2	3	-	-
TT	19	60	6	17	8	17	-	-
TN	25	60	-	-	-	-	-	-
NR	30	79	13	27	14	24	-	-
ZA	37	93	-	-	-	-	-	-
BB	30	99	5	10	6	10	-	-
PO	32	118	-	-	-	-	-	2
KE	25	113	5	13	7	12	-	-
Σ	244	727	31	70	37	66	-	2

Σ – spolu SR

Test generálnej skúšky zo slovenského jazyka a literatúry na úrovni B písalo najviac stredných škôl (118) v Prešovskom kraji, test zo slovenského jazyka a literatúry na úrovni A písalo najviac škôl (46) v Bratislavskom kraji.

Tab. 2. Počet zúčastnených žiakov v GS podľa krajov

kraj	SJL		SJSL		MJL		UJL	
	A	B	A	B	A	B	A	B
BA	953	6789	47	74	28	82	-	-
TT	270	4562	217	816	257	766	-	-
TN	562	6083	-	-	-	-	-	-
NR	632	5658	220	865	313	769	-	-
ZA	574	7769	-	-	-	-	-	-
BB	749	5968	57	194	59	190	-	-
PO	359	8967	-	-	-	-	-	52
KE	280	8458	59	362	94	324	-	-
Σ	4379	54254	600	2311	751	2131	-	52

Generálnu skúšku zo slovenského jazyka a literatúry (SJL) písali všetci maturanti na školách s vyučovacím jazykom slovenským a ukrajinským, pričom žiaci si volili prevažne test úrovne B. Najvyšší počet škôl a študentov konajúcich GS zo SJL bol zaznamenaný v Prešovskom, Košickom a Bratislavskom kraji.

GS zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry (SJSL) a maďarského jazyka a literatúry (MJL) písali žiaci na školách s vyučovacím jazykom maďarským, pričom žiaci aj v týchto predmetoch uprednostnili test B úrovne. Najvyšší počet škôl a študentov konajúcich GS zo SJSL a MJL bol v Nitrianskom, Trnavskom a Košickom kraji.

GS z ukrajinského jazyka a literatúry (UJL) sa písala len na B úrovni na dvoch školách v Prešovskom kraji.

1.2. Priebeh administrácie generálnej skúšky

Počas jedného dňa boli administrované najprv testy externej časti generálnej skúšky a po krátkej prestávke (30 minút) aj testy písomnej formy internej časti z príslušného vyučovacieho jazyka.

Odpovede na úlohy externej časti generálnej skúšky žiaci písali na samoprepisovacie odpovedové hárky (originály škola odoslala na centrálnu vyhodnotenie, kópie zostali v škole ako doklad o konaní skúšky). Práce písomnej formy internej časti žiaci písali na centrálnu predtlačené hárky, ku ktorým škola pripravila pomocné papiere na koncept, prípadne poznámky.

Externý dozor počas administrácie testov a pri oprave úloh s krátkou odpoveďou externej časti vykonávali pedagogickí pracovníci z iných škôl – predsedovia predmetových maturitných komisií – menovaní krajskými školskými úradmi. Realizáciu externej časti a písomnej formy internej časti generálnej skúšky riadil na každej škole školský koordinátor (postupoval podľa pokynov vypracovaných ŠPÚ) a za jej priebeh zodpovedal riaditeľ školy.

Administrátormi testov boli interní učitelia školy s aprobáciou inou ako slovenský (maďarský, ukrajinský) jazyk. Hodnotiteľmi úloh s krátkou odpoveďou boli interní učitelia menovaní riaditeľom školy. Na školy boli zaslané centrálnu vypracované pokyny na hodnotenie externej časti a písomnej formy internej časti a v čase hodnotenia externej časti mohli školy s pracovníkmi ŠPÚ telefonicky konzultovať prípadné problémy spojené s hodnotením, ale aj s celkovou organizáciou tejto časti generálnej skúšky.

Materiály boli zaslané do škôl v troch zásielkach:

- 75 314 ks testov externej časti
- 150 628 ks samoprepisovacích odpovedových hárkov (krížik a pero)
- 75 314 ks hárkov na testy písomnej formy internej časti z vyučovacích jazykov
- 1 141 ks zabezpečených obálok s témou na písomnú formu internej časti z vyučovacích jazykov
- 157 ks testov individuálne upravených pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

Súčasťou dokumentov zasielaných na školy boli aj pokyny týkajúce sa generálnej skúšky.

2. Slovenský jazyk a literatúra – úroveň A a B

2.1. Charakteristika testov EČ slovenský jazyk a literatúra

ŠPÚ pripravil centrálné testy externej časti generálnej skúšky z predmetu slovenský jazyk a literatúra pre dve úrovne – A vyššiu, B základnú. Testy boli vyhotovené v dvoch rovnocenných variantoch z dôvodu zníženia možnosti odpisovania žiakov. Obidva varianty obsahovali rovnaké úlohy v inom poradí.

Každý test obsahoval 10 východiskových textov a 80 testových úloh. Ku každému textu sa viazal súbor ôsmich otázok, z ktorých 4 boli uzavreté (výber odpovede zo 4 možností, z ktorých len jedna bola správna) a 4 otvorené, ktoré vyžadovali krátku odpoveď.

Na vypracovanie testu mali žiaci 120 minút. Každá úloha sa hodnotila binárnym spôsobom: 0 bodov za nesprávnu odpoveď, 1 bod za správnu odpoveď. Maximálny počet bodov, ktorý mohol žiak získať, bol 80.

Hodnotiteľmi úloh s krátkou odpoveďou boli interní učitelia menovaní riaditeľom školy. Úlohy s výberom odpovede sa vyhodnocovali centrálnou skenovaním.

Cieľom testu bolo preveriť pomocou produktívnych úloh, ako žiak zvládol rozsah učiva predpísaný Cieľovými požiadavkami na vedomosti a zručnosti absolventa strednej školy, preveriť schopnosť žiaka čítať rôzne typy textov s porozumením a pracovať s textom.

V testoch sa overovali vedomosti a zručnosti zamerané na celkové porozumenie textu, osvojenie literatúry, teórie literatúry, literárnej histórie, fonetiky, ortografie, morfológie, lexikológie, syntaxe a štylistiky v rozsahu Cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti absolventa strednej školy.

Obťažnosť testovej úlohy je dvojrozmerná. Jej cieľom nie je len merať požadované vedomosti a zručnosti, ale aj to, akú náročnú kognitívnu operáciu dokáže žiak zvládnuť.

Úlohy obsahovali myšlienkové operácie zoradené podľa kognitívnej náročnosti:

- 1) zapamätanie, porozumenie (najnižšia kognitívna náročnosť)
- 2) analýza, syntéza, aplikácia (vyššia kognitívna náročnosť)
- 3) hodnotenie, kritické myslenie, tvorivosť (najvyššia kognitívna náročnosť)

Testové úlohy boli viazané na kontext, vychádzali z textov vecnej alebo umeleckej literatúry. Prevládali texty umeleckej literatúry. Tento pomer zodpovedá pomeru týchto zložiek v obsahu predmetu slovenský jazyk a literatúra vo vyučovacom procese:

- umelecká literatúra (9 textov)
- vecná literatúra (1 text)

Na úrovni A vychádzalo 6 z uvedených textov z diel slovenských autorov, 3 texty boli zo svetovej literatúry a jeden text bol vecný. Na úrovni B bolo 8 textov zo slovenskej literatúry, jeden text bol zo svetovej literatúry a jeden bol vecný.

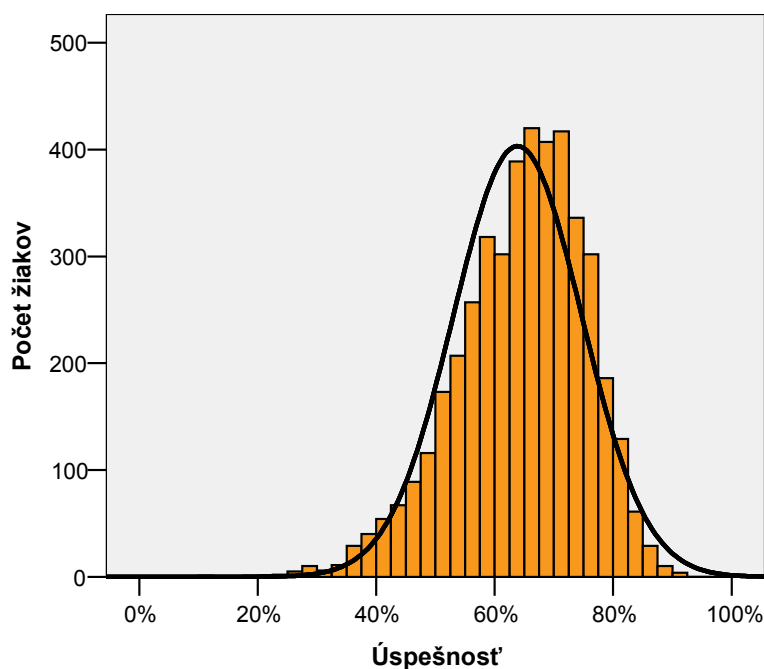
2.2. Úspešnosť testu EČ slovenský jazyk a literatúra

Úroveň A

Úspešnosť žiaka definujeme ako percentuálny podiel bodov za položky, na ktoré žiak správne odpovedal (hrubé skóre), z maximálneho počtu bodov 80.

V teste EČ zo SJL, úroveň A, dosiahli žiaci priemernú úspešnosť 63,9 %. Hranicu 33 % nedosiahlo 33 žiakov. Z toho 10 žiakov bolo z gymnázií, 6 zo stredných odborných a 17 zo združených stredných škôl. Oproti tomu 233 žiakov dosiahlo lepší výsledok ako 83 %. Absolútne úspešný (100%) nebol ani jeden žiak.

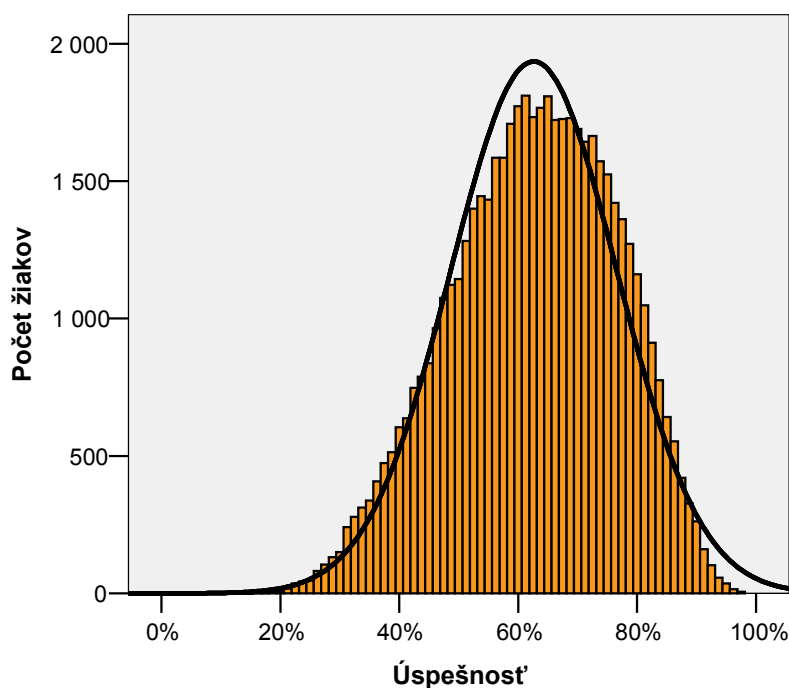
Z hľadiska typu škôl boli najúspešnejšie gymnáziá (65,6 %), stredné odborné školy dosiahli 58,2 %, združené stredné školy 49,7 % a stredné odborné učilištia 51,9 %.

Úroveň B

V teste EČ zo SJL, úroveň B, žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 62,6 %. Hranicu 33 % nedosiahlo 1151 žiakov. Z toho len 39 žiakov bolo z gymnázií, 176 zo stredných odborných škôl, 274 zo združených stredných škôl a až 662 žiakov zo stredných odborných učilišť.

Z hľadiska typu škôl boli najúspešnejšie gymnáziá (73,1 %), stredné odborné školy dosiahli 64,0 %, združené stredné školy 57,5 % a stredné odborné učilištia 51,7 %.

Rozdielnosť v priemernej úspešnosti úrovni A a B v rámci uvedených typov škôl je možné odôvodniť tým, že:

- gymnáziá sú typom školy, ktorý pripravuje svojich absolventov na štúdium na vysokých školách,
- hodinová dotácia slovenského jazyka a literatúry na gymnáziách je vyššia ako na ostatných typoch stredných škôl.

2.3. Analýza testov EČ slovenský jazyk a literatúra – úroveň A a B

Testové úlohy je možné z tematického hľadiska rozdeliť do troch oblastí:

1. **čítanie s porozumením**: uvedená oblasť obsahuje aj otázky zamerané na analýzu a interpretáciu textov,
2. **jazyk**: zvuková stránka jazyka, pravopis, lexikológia, morfológia, syntax, štylistika, dejiny spisovnej slovenčiny (platí len pre úroveň B), klasifikácia slovanských jazykov (platí len pre úroveň B),
3. **literatúra**: literárna história, literárna teória.

Úroveň A

Čítanie s porozumením

Jednou z najúspešnejších oblastí je **čítanie s porozumením**, na ktoré sa v poslednom čase sústreďuje najväčšia pozornosť. Túto skutočnosť zohľadnili aj tvorcovia testu v počte úloh (23 úloh).

Najvyššiu úspešnosť mali úlohy zamerané na identifikovanie rôznych faktorov, ktoré ovplyvňovali vývoj a konanie postáv, určenie tých tvrdení, ktoré vyplývajú z textu ukážky a ich následnú aplikáciu pri tvorbe tvrdení. Nižšiu úspešnosť vykazovali položky, ktoré si vyžadovali náročnejšiu interpretáciu a boli na vyššej kognitívnej úrovni, čo považujeme za problém, pretože analýza a interpretácia je jedným z hlavných cieľov stredoškolského vzdelávania. Na úrovni A sme nezaznamenali rozdielnosť pri riešení úloh, ktoré sa viažu k umeleckému alebo vecnému textu.

Jazyk

V rámci jednotlivých oblastí je na tejto úrovni jednoznačne najúspešnejšia **zvuková stránka jazyka**, pričom uvedené úlohy majú výlučne teoretický charakter. Skutočným preverením znalostí tejto stránky jazyka sú až ústne skúšky. Súčasne je nutné si uvedomiť, že ide o oblasť s nízkym počtom úloh (3 úlohy), preto sa v tejto fáze analýzy testu nebudeme podrobne venovať úlohám z uvedenej oblasti, rovnako ani oblastiam *literárna história*, *štylistika/sloh* a *pravopis*, v rámci ktorých nebolo v teste minimálne päť položiek.

Medzi oblasti s priemernou alebo vyššou úspešnosťou patria lexikológia a morfológia.

V **lexikológii** vykazovali úlohy vyššiu úspešnosť v otázkach zameraných na problematiku synonym a nízka úspešnosť bola v tvorbe slov a v porozumení významom zastaraných slov.

Úspešnosť úloh v oblasti **morfológia** bola priemerná alebo vyššia. Nízku úspešnosť vykázalo len malé percento úloh, napríklad úloha zameraná na transformáciu slovného druhu na iný slovný druh. Vyššiu úspešnosť vykázali úlohy zamerané na určovanie slovných druhov a ich vyhľadávanie v texte.

Medzi oblasti s nižšou úspešnosťou patrí **syntax**. Vyššiu úspešnosť dosiahli žiaci len v úlohách zameraných na určovanie vetných členov a transformáciu priraďovacieho súvetia na podrad'ovacie, nízku úspešnosť vykázali otázky zamerané na určovanie viet podľa členitosti.

Literatúra

Na tejto úrovni je oblasť **literárna teória** zastúpená 16 úlohami. Po čítaní s porozumením je to druhá najrozsiahljšia oblasť. Úlohy dosahovali priemernú a vyššiu úspešnosť. Najvyššiu úspešnosť mali úlohy zamerané na problematiku rýmu (doplnenie chýbajúceho slova na konci verša, určenie

rýmu), monológu, určenie žánru ukážky. S nízkou úspešnosťou riešili žiaci úlohy zamerané na určovanie básnických prostriedkov (metonymia), teóriu drámy a metriku.

Úroveň B

Čítanie s porozumením

Najrozsiahljším blokom úloh je *čítanie s porozumením* (22 úloh). Najvyššiu úspešnosť mali úlohy zamerané na určenie tvrdení, ktoré priamo vyplývajú z textu ukážky. Nižšiu úspešnosť vykázali úlohy, v ktorých bolo napríklad potrebné identifikovať postoj autora. Celkovo obťažnejšie pre žiakov boli úlohy vyžadujúce si náročnejšiu analýzu a interpretáciu textu.

Úlohy v tejto oblasti sa viazali k umeleckým textom a jednému vecnému textu, pričom na úrovni B vykázali položky viažuce sa k vecnému textu všeobecne nižšiu úspešnosť. V budúcnosti budeme v maturitných testoch počítat' s väčším zastúpením vecných textov.

Jazyk

V *lexikológii* vykazovali vyššiu úspešnosť tie úlohy, ktoré sa zameriavali na problematiku spisovnej slovnej zásoby a synonym. S nižšou úspešnosťou, rovnako ako na úrovni A, žiaci riešili úlohy zamerané na tvorbu slov.

Úspešnosť úloh v *morfológii* bola priemerná, resp. vyššia. Nízku úspešnosť vykázalo len malé percento položiek, ktoré boli zamerané na určovanie slovesného spôsobu a neurčité slovesné tvary. Vyššiu úspešnosť žiaci dosiahli v úlohách zameraných na tvorbu nominatívu jednotného čísla a na zmenu slovného druhu.

Na rozdiel od úrovne A test na úrovni B obsahoval v oblasti *štylistika/sloh* 4 úloh. Ide o oblasť, ktorá je na obidvoch úrovniach zastúpená menším počtom úloh. Vyplýva to z toho, že položky s možnosťou výberu odpovede a položky s krátkou odpoveďou nie sú vhodným meracím nástrojom pre túto oblasť. Kvalitu vzdelávania v tejto oblasti by mala overiť písomná forma internej časti maturitnej skúšky.

Úlohy v štylistike vykázali priemernú a nižšiu úspešnosť, pričom najvyššia úspešnosť bola v určovaní slohových postupov a s najnižšou úspešnosťou žiaci riešili napríklad úlohu zameranú na určenie jazykového štýlu.

K oblastiam s priemernou a nižšou úspešnosťou patria syntax a zvuková stránka jazyka.

V oblasti *syntax* dosiahli žiaci priemernú a nižšiu úspešnosť na obidvoch úrovniach, pričom priemernú úspešnosť mali úlohy zamerané na určenie súvetia.

Test na úrovni B obsahuje oblasti s nízkym počtom úloh, ktorým sa budeme venovať až v podrobnej položkovej analýze. Sú to oblasti *zvuková stránka jazyka* (3 úlohy), *pravopis* (1 úloha), *dejiny spisovnej slovenčiny* (1 úloha), *klasifikácia slovanských jazykov* (1 úloha).

Literatúra

Literárna história bola jednoznačne najúspešnejšou oblasťou na tejto úrovni. Testové položky nevykázali nižšiu úspešnosť ako 57,5 %. Túto oblasť tvorí 5 úloh, pričom väčšina z nich (3 úlohy) je zameraná na obdobie romantizmu (tvorbu štúrovcov). S nižšou úspešnosťou žiaci riešili úlohu zameranú na obdobie stredovekej literatúry.

Druhou najúspešnejšou oblasťou bola *literárna teória*. Položky zaradené v tomto bloku vykázali priemernú a vyššiu úroveň. Najvyššiu úspešnosť na obidvoch úrovniach vykázali úlohy zamerané na problematiku rýmu (doplnenie chýbajúceho slova na konci verša, určenie rýmu) a určenie umeleckého jazykového prostriedku, najnižšiu úspešnosť dosiahli žiaci v úlohách zameraných na určenie veršovej stopy a literárneho druhu.

Všeobecne môžeme konštatovať, že najvyššiu úspešnosť vykazovali prevažne položky na úrovni kognitívnych operácii – aplikácia, analýza, syntéza. Najnižšiu úspešnosť vykázali úlohy, na riešenie ktorých mali žiaci použiť najvyššie kognitívne operácie – hodnotenie, kritické myslenie a tvorivosť.

2.4. Generálna skúška písomnej formy internej časti (PFIČ) MS zo slovenského jazyka a literatúry – úroveň A a B

Výsledky PFIČ zo slovenského jazyka a literatúry zasielali jednotlivé stredné školy ŠPÚ prostredníctvom elektronického formulára. Nie všetky školy si však túto povinnosť splnili, k 1. júlu 2007 ŠPÚ spracoval výsledky 49 461 žiakov (3 385 – úroveň A, 46 461 – úroveň B).

Cieľom tejto časti generálnej skúšky bolo zistiť mieru komplexnej pripravenosti žiaka používať materinskú reč a jeho tvorivosť a kritické myslenie.

Písomnú formu internej časti generálnej skúšky z vyučovacích jazykov predstavoval krátky slohový útvar. Pre každú úroveň bola centrálné stanovená jedna téma a jej žáner:

- úroveň A: **Keby som mal/la na udici zlatú rybku** (Úvaha),
- úroveň B: **Aj ja poznám zaujímavého človeka** (Charakteristika).

Každé zadanie obsahovalo okrem stanovenej témy aj jej bližšiu špecifikáciu. Požadovaný rozsah písomnej formy internej časti bol pre obe úrovne rovnaký – 30 riadkov. Na vypracovanie uvedených tém mali žiaci 60 minút. Maximálny počet bodov bol 28.

Písomná forma internej časti sa opravovala a hodnotila podľa centrálné zadaných pokynov na jednotlivých školách.

V PFIČ sa hodnotila:

- vonkajšia forma (celková úprava, dodržanie rozsahu)	0 – 4 body
- vnútorná forma (obsah, kompozícia, štýl, jazyk a pravopis)	0 – 20 bodov
každá zložka vnútornej formy bolo hodnotená max. 4 bodmi	
- celkový dojem	0 – 4 body

Vnútorná forma PFIČ – úroveň A

Štatistická analýza hodnotenia týchto prác signalizuje úspešnosť primeranú vyššej úrovni testu. Učitelia hodnotili práce podľa jednotlivých kritérií (obsah, kompozícia, štýl, jazyk, pravopis) na bodovej stupnici 0 – 4, pričom v rámci jednotlivých kritérií používali najčastejšie najvyššiu bodovú hodnotu 4. Iba pri hodnotení pravopisu sa bodové hodnotenie učiteľmi výraznejšie znížilo.

Z 3 385 žiakov v **kompozícii** a **obsahu** dosiahlo plný počet bodov takmer 64 % a v **štýle** 45,4% žiakov. V kritériu **jazyk** bolo najviac žiackych prác ohodnotených bodom 3 (až 46,1 %). Z hodnotení PFIČ sa dozvedáme, že v rámci jednotlivých zložiek vnútornej formy PFIČ mali najväčšie problémy žiaci s **pravopisom**. Plný počet bodov za pravopis dosiahla viac než tretina žiakov (36,2 %), menej než tretina žiakov získala za pravopis 3 body. Nepriaznivým javom je však skutočnosť, že až 16,7 % žiakov bolo na úrovni A ohodnotených v pravopise 0 alebo 1 bodom (0 bodov za pravopis získalo 9,4% žiakov).

Z uvedeného vyplýva, že žiaci na úrovni A dosiahli najvyššie hodnotenie v kompozícii a obsahu a najnižšie bol hodnotený pravopis.

Vnútorná forma PFIČ – úroveň B

Štatistická analýza hodnotenia týchto prác signalizuje úspešnosť primeranú základnej úrovni testu. Učitelia hodnotili práce podľa jednotlivých kritérií (obsah, kompozícia, štýl, jazyk, pravopis) na

bodovej stupnici 0 – 4, pričom v rámci jednotlivých kritérií používali najčastejšie bodovú hodnotu 3. Bodové hodnotenie pravopisu učiteľmi sa výrazne znížilo.

Zo 46 076 žiakov v **kompozícii a obsahu** dosiahlo 3 body takmer 38 %, v **štýle a jazyku** priemerne 41 % žiakov. Opätovne najhoršie výsledky dosiahli žiaci v **pravopise**. Počet bodov 3 za pravopis získalo, v porovnaní s ostatnými zložkami vnútornej formy, iba 21,7 % žiakov. Alarmujúco vysoký počet žiakov (až 32,5 %) získal na úrovni B za pravopis 0 bodov.

Z uvedeného vyplýva, že žiaci na úrovni B dosiahli najvyššie hodnotenie v štýle a jazyku a najnižšie bol hodnotený pravopis. Na oboch úrovniach, tak na úrovni A ako aj B, majú naši žiaci najväčšie nedostatky v písomnom prejave práve v pravopise.

3. Slovenský jazyk a slovenská literatúra – úroveň A a B (školy s vyučovacím jazykom maďarským)

3.1. Charakteristika testov

V školách s vyučovacím jazykom maďarským hovoríme o predmete slovenský jazyk a slovenská literatúra (SJSJL), ktorý má iný obsah, iné vzdelávacie štandardy a cieľové požiadavky na vedomosti a zručnosti maturantov pre príslušnú úroveň ako predmet slovenský jazyk a literatúra (SJJL), ktorý sa učí na školách s vyučovacím jazykom slovenským alebo ukrajinským.

Charakteristika testov zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry je identická ako v testoch zo slovenského jazyka a literatúry. Testy sa líšia obsahom a výberom textov. Rozdiely vyplývajú z obsahu Cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti absolventa strednej školy z predmetu slovenský jazyk a slovenská literatúra, ktoré kladú najväčší dôraz na schopnosť žiaka čítať rôzne typy textov s porozumením, pracovať s textom a overiť znalosti spisovnej podoby slovenského jazyka.

V testoch sa overovali vedomosti a zručnosti zamerané na porozumenie textu, osvojenie slovenskej literatúry, teórie literatúry, fonetiky, ortografie, morfológie, lexikológie, syntaxe a štylistiky slovenského jazyka.

Testové otázky vychádzali z textov vecnej alebo umeleckej literatúry:

- umelecká literatúra (A úroveň – 6 textov, B úroveň – 4 texty),
- vecná literatúra (A úroveň – 4 texty, B úroveň – 6 textov).

Z uvedených textov na úrovni A vychádzalo 5 z diel slovenských autorov, 1 text bol zo svetovej literatúry a 4 texty boli vecné. Na úrovni B všetky 4 úryvky vychádzali z diel slovenských autorov. Viac námetov, 6 textov, bolo čerpaných z vecnej literatúry.

3.2. Úspešnosť testu EČ slovenský jazyk a slovenská literatúra

Úroveň A

Úspešnosť žiaka definujeme ako percentuálny podiel bodov za položky, na ktoré žiak správne odpovedal (hrubé skóre), z maximálneho počtu bodov 80.

V teste EČ zo SJSJL, úroveň A, dosiahli žiaci priemernú úspešnosť 69,7 %. Hranicu 33 % nedosiahlo 5 žiakov z gymnázia.

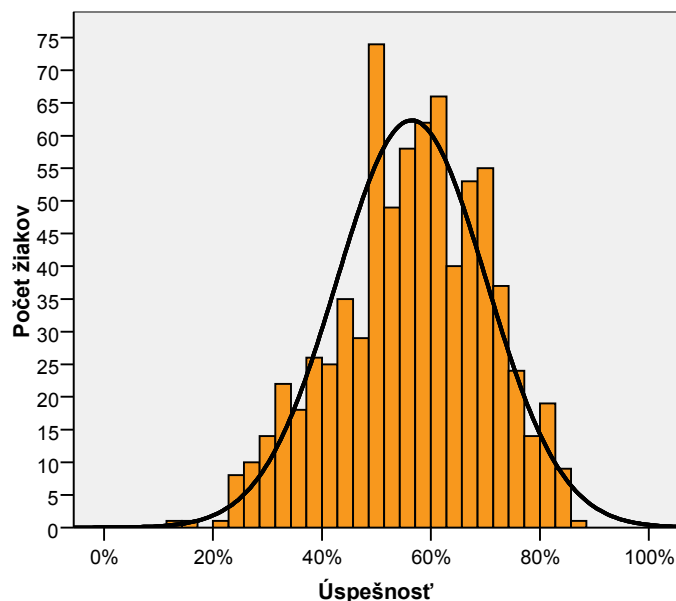
Z hľadiska typu škôl boli najúspešnejšie gymnázia 70,3 %, ostatné stredné školy dosiahli priemernú úspešnosť 60,4 %.

Výsledok žiakov gymnázií bol na úrovni národného priemeru. Výsledky žiakov stredných odborných škôl boli štatisticky horšie ako národný priemer (69,7 %).

Tieto výsledky pramenia aj z toho, že:

- gymnázia pripravujú svojich absolventov na štúdium na vysokých školách a tomu zodpovedá aj rozdelenie študentov do jednotlivých typov stredných škôl,

- týždenná hodinová dotácia slovenského jazyka a slovenskej literatúry na gymnáziách je v priemere vyššia ako na ostatných stredných školách.

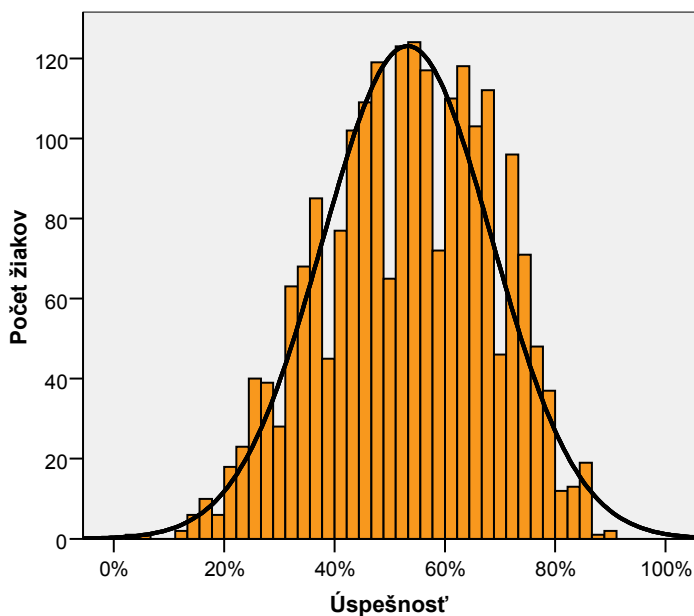

Úroveň B

V teste EČ zo SJSJL, úroveň B, dosiahli žiac priemernú úspešnosť 52,0 %. Hranicu 33 % nedosiahlo 244 žiakov. Z toho 25 žiakov bolo z gymnázií, 108 zo stredných odborných škôl, 42 zo združených stredných škôl a 69 zo stredných odborných učilišť.

Z hľadiska typu škôl boli najúspešnejšie gymnáziá 57,7 %, združené stredné školy 55,3 % stredné odborné školy dosiahli 49,0 % a napokon stredné odborné učilištia 43,47 %.

Horšie výsledky v úspešnosti testu zo SJSJL na úrovni B vyplývajú, okrem iného z toho, že týždenná hodinová dotácia zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry je na stredných odborných školách a stredných odborných učilištiach (študijné odbory) v priemere nižšia ako na gymnáziách.

3.3. Analýza testov externej časti slovenský jazyk a slovenská literatúra – úroveň A a B

Testové úlohy možno rozdeliť do 3 častí:

1. čítanie s porozumením
2. jazyk (fonetika, ortografia, morfológia, lexikológia, syntax, štylistika)
3. literatúra (teória literatúry, literárna história)

Čítanie s porozumením

Úlohy, ktoré preverovali porozumenie textu, riešili žiaci úspešne v textoch umeleckých aj vecných, čo poukazuje na skutočnosť, že na školách s vyučovacím jazykom maďarským sa pracuje rovnomerne s umeleckým aj vecným textom. Táto skutočnosť vyplýva zo špecifika predmetu slovenský jazyk a slovenská literatúra, v rámci ktorého sa nevyučuje svetová literatúra, a teda je vytvorený väčší časový priestor na rozvíjanie komunikačných, konverzačných a jazykových zručností.

Jazyk

Veľká časť úloh bola zameraná na jazykovú stránku. Cieľové požiadavky na vedomosti a zručnosti maturantov zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry sú zamerané najmä na ovládanie spisovnej podoby slovenského jazyka s dôrazom na slovnú zásobu. Žiaci dosahovali v oblastiach jazyka syntax a štylistika vyššiu úspešnosť.

Priemerné výsledky dosiahli v oblasti morfológie (napr. správny tvar slov, správny tvar osobných zámen, budúci čas sloviess, zvrtné slovesá) a lexikológie (napr.: slovná zásoba, slová cudzieho pôvodu, tvorenie slov, tvorenie názvov krajín a obyvateľov, antonymá, synonymá, frazeologizmy), čo vyplýva zo stupňa osvojenia aktívnej slovnej zásoby.

Nižšiu úspešnosť dosahovali vo fonetike (asimilácia) a ortografii (interpunkčné znamienka, pravopis).

Literatúra

Úlohy z literatúry a literárnej teórie a histórie vychádzali z umeleckých textov slovenskej literatúry. Priemernú úspešnosť žiaci dosiahli z teórie literatúry a literárnej histórie. Nedostatky vyplývali najmä z nedostatočného osvojenia odbornej terminológie (napr.: názvy umeleckých obrazov - metafora, epiteton).

3.4. Generálna skúška PFIČ MS zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry – úroveň A a B

Výsledky PFIČ zo slovenského jazyka a literatúry zasielali jednotlivé stredné školy ŠPÚ prostredníctvom elektronického formulára. K 1. júlu 2007 ŠPÚ spracoval výsledky 2 562 žiakov (592 – úroveň A, 1 970 – úroveň B).

Cieľom tejto časti generálnej skúšky bolo zistiť mieru komplexnej pripravenosti žiaka používať materinskú reč a jeho tvorivosť a kritické myslenie.

Písomnú formu internej časti generálnej skúšky z vyučovacích jazykov predstavoval krátky slohový útvar. Pre každú úroveň bola centrálné stanovená jedna téma a jej žánr:

- úroveň A: Napíšte krátky rozlúčkový prejav pri príležitosti odchodu zo školy (poďakovanie učiteľom, rozlúčka so spolužiakmi na školskej slávnosti)
- úroveň B: Stručne vyrozprávajte krátky pútavý príbeh (i vymyslený), v ktorom sa sústreďte na jednu udalosť. **Cestou do školy** (Rozprávanie)

Každé zadanie obsahovalo okrem stanovenej témy aj jej bližšiu špecifikáciu. Požadovaný rozsah písomnej formy internej časti bol pre obe úrovne rovnaký – 30 riadkov. Na vypracovanie uvedených tém mali žiaci 60 minút. Maximálny počet bodov bol 28.

Písomná forma internej časti sa opravovala a hodnotila podľa centrálne zadaných pokynov na jednotlivých školách.

Hodnotila sa:

- vonkajšia forma (celková úprava, dodržanie rozsahu)	0 – 4 body
- vnútorná forma (obsah, kompozícia, štýl, jazyk a pravopis)	0 – 20 bodov
každá zložka vnútornej formy bolo hodnotená max. 4 bodmi	
- celkový dojem	0 – 4 body

Vnútorná forma PFIČ - úroveň A

Štatistická analýza hodnotenia týchto prác signalizuje úspešnosť primeranú vyššej úrovni testu. Učitelia hodnotili práce podľa jednotlivých kritérií (obsah, kompozícia, štýl, jazyk, pravopis) na bodovej stupnici 0 – 4, pričom v rámci jednotlivých kritérií používali najčastejšie bodovú hodnotu 3 a 4. Iba pri hodnotení pravopisu sa bodové hodnotenie učiteľmi výraznejšie znížilo.

Najvyšším počtom bodov 4 bol hodnotený obsah a kompozícia, počtom bodov 3 bol hodnotený štýl a jazyk.

Z 592 žiakov plný počet bodov dosiahlo 49 % žiakov v kompozícii a obsahu, v štýle a jazyku 42 % žiakov bolo hodnotených počtom bodov 3. Počet bodov 3 za pravopis dosiahlo 35,6 % žiakov. Počtom bodov 0 v obsahu, kompozícii a štýle bolo ohodnotených len 0,6 %, v jazyku 2,4 %, v pravopise až 13,2 % žiakov.

Z uvedeného vyplýva, že žiaci na úrovni A dosiahli najvyššie hodnotenie v kompozícii a obsahu a najnižšie bol hodnotený pravopis.

Vnútorná forma PFIČ - úroveň B

Štatistická analýza hodnotenia týchto prác signalizuje úspešnosť primeranú základnej úrovni testu. Učitelia hodnotili práce podľa jednotlivých kritérií (obsah, kompozícia, štýl, jazyk, pravopis) na bodovej stupnici 0 – 4, pričom v rámci jednotlivých kritérií používali najčastejšie bodovú hodnotu 3. Pri hodnotení pravopisu sa bodové hodnotenie učiteľmi výrazne znížilo.

Z 1970 žiakov v kompozícii a obsahu dosiahlo 3 body 37 %, v štýle a jazyku 27,5 % žiakov. Počet bodov 3 za pravopis dosiahlo 21,4 %. Počtom bodov 0 v obsahu a kompozícii bolo ohodnotených 2,3 % žiakov, v štýle 6 %, v jazyku 12,3 %, v pravopise až 33 % žiakov.

Z uvedeného vyplýva, že žiaci na úrovni B dosiahli najvyššie hodnotenie v kompozícii a obsahu a najnižšie bol hodnotený pravopis.

Zo štatistických výsledkov všeobecne vyplýva, že najväčšie nedostatky v písomnom prejave majú žiaci v pravopise na oboch úrovniach a na úrovni B aj v jazyku.

4. Maďarský jazyk a literatúra – úroveň A a B

4.1. Charakteristika testov

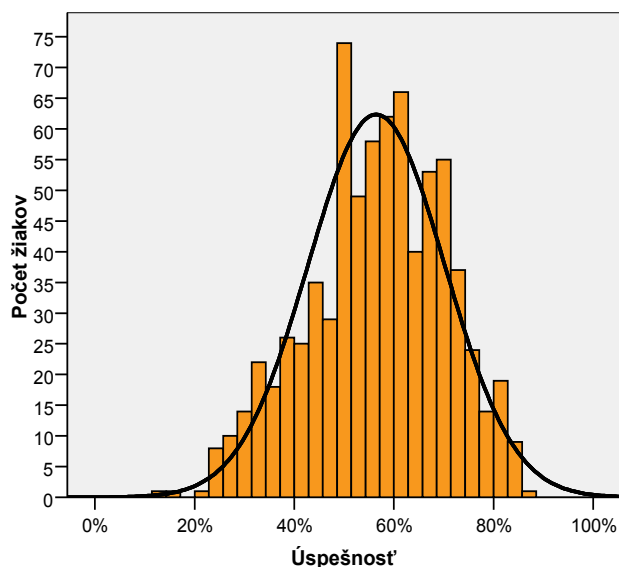
Celková charakteristika testov z maďarského jazyka a literatúry je identická s testami zo slovenského jazyka a literatúry ako aj zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry. Testy z maďarského a slovenského jazyka a literatúry sa líšia výberom a obsahom textov, ďalšie rozdiely vyplývajú z rozdielov medzi jazykom slovenským a maďarským. Tieto odchýlky sa prejavujú v obsahu a pomere jednotlivých typov testov položiek.

4.2. Úspešnosť testu EČ maďarský jazyk a literatúra

Úroveň A

Úspešnosť žiaka definujeme ako percentuálny podiel bodov za položky, na ktoré žiak správne odpovedal (hrubé skóre), z maximálneho počtu bodov 80.

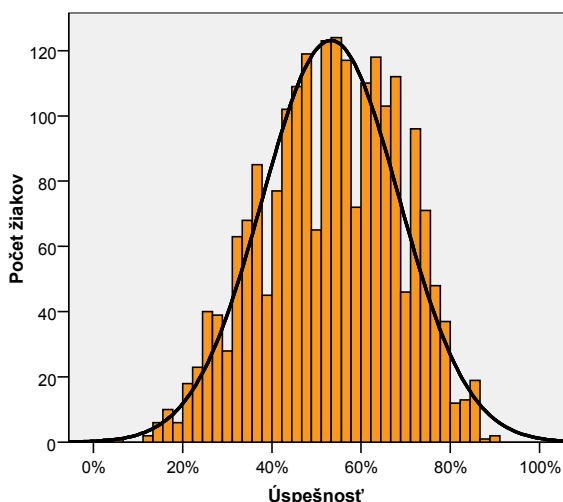
V teste EČ z MJL, úroveň A, dosiahli žiaci priemernú úspešnosť 56,5 %. Z hľadiska typu škôl boli najúspešnejšie gymnáziá (57,3 %), stredné odborné školy dosiahli 48,0 % a združené stredné školy 45,8 %. Test úrovne A si nevybral ani jeden žiak zo stredného odborného učilišťa.

Hranicu úspešnosti 33 % nedosiahlo 44 žiakov, čo predstavuje 5,9 % žiakov. V uvedenej skupine žiakov sa priemerná úspešnosť pohybovala v intervale od 12,5 % (1 žiak) do 32,5 % (9 žiakov).

Úroveň B

V teste EČ z MJL, úroveň B, dosiahli žiaci priemernú úspešnosť 53,2 %. Z hľadiska typu škôl boli najúspešnejšie gymnáziá (62,0 %), združené stredné školy dosiahli 54,9 %, stredné odborné školy 48,8 % a stredné odborné učilišťa 48,0 %.

Hranicu úspešnosti 33 % nedosiahlo 237 žiakov, čo predstavuje 11,1 % žiakov. V uvedenej skupine žiakov sa priemerná úspešnosť pohybovala v intervale od 3,8 % (1 žiak) do 32,5 % (33 žiakov).

4.3. Analýza testov EČ – úroveň A a B

Testové úlohy možno rozdeliť do 3 častí:

1. čítanie s porozumením
2. jazyk (fonetika, ortografia, morfológia, lexikológia, syntax, štylistika)
3. literatúra (teória literatúry, literárna história)

Čítanie s porozumením

Úlohy overujúce čitateľské kompetencie sa viazali na umelecké a vecné texty. Žiaci úspešne riešili úlohy v textoch umeleckých aj vecných, čo poukazuje na skutočnosť, že na školách s vyučovacím jazykom maďarským sa pracuje rovnomerne s umeleckým aj vecným textom.

Položky na čítanie s porozumením mali pomerne nízku obťažnosť. Túto vlastnosť však nepovažujeme jednoznačne za veľmi negatívnu črtu, veď v testoch sa opodstatnene vyskytujú v istom množstve aj tzv. ľahké otázky.

Jazyk

Najvyššiu úspešnosť vykazovali žiaci v oblasti syntaxe jazyka (typy viet) a čiastočne z pravopisu. Žiaci mali najväčšie problémy s otázkami z oblasti morfológie (slovotvorba, slovné druhy) a čiastočne z pravopisu.

V ostatných oblastiach jazyka boli vedomosti žiakov priemerné.

Literatúra

Vedomosti z literatúry vykázali priemernú úspešnosť. Žiaci úspešne zvládli úlohy z literárnej histórie, z obdobia romantizmu a realizmu ako aj zo svetovej literatúry na začiatku 20. storočia. Nižšia úspešnosť sa preukázala v oblasti teórie literatúry (pomenovať básnické obrazy, určiť veršovú stopu, druh rýmu) a zo staršej maďarskej a svetovej literatúry.

4.4. Generálna skúška PFIČ MS z maďarského jazyka a literatúry – úroveň A a B

Cieľom tejto časti maturitnej skúšky je zistiť mieru komplexnej pripravenosti žiaka používať materinskú reč a jeho tvorivosť a kritické myslenie.

Písomná forma internej časti sa opravuje a hodnotí podľa centrálne zadaných pokynov na jednotlivých školách.

V PFIČ sa hodnotila:

- vonkajšia forma (celková úprava, dodržanie rozsahu)	0 - 4 body
- vnútorná forma (obsah, kompozícia, štýl, jazyk a pravopis)	
každá zložka vnútornej formy je hodnotená max. 4 bodmi	0 - 20 bodov
- celkový dojem	0 - 4 body

Vnútorná forma PFIČ – úroveň A

Štatistická analýza výsledkov prác generálnej skúšky písomnej formy internej časti 737 žiakov signalizuje úspešnosť primeranú vyššej úrovni testu. V kritériu obsah viac než tretina žiakov získala plný počet bodov, v kompozícii dosiahlo plný počet bodov až 41,3 % žiakov. V kritériu štýl a jazyk bolo viac než 42 % žiakov hodnotených bodom 3. Konkrétne práce žiakov na úrovni textu svedčia o

tom, že obsah a kompozíciu pomerne dobre zvládnu, ale ich jazykový štýl je často heterogénny, je presýtený naučenými frázami, prípadne „panelmi“, pasážami pripomínajúcimi texty učebníc. Je pravda, že v členitosti na tri veľké časti textu (úvod, jadro a záver) nemajú väčšie nedostatky, avšak kohézia textu v ich prácach nie je na patričnej úrovni. Kohéznosť dosahujú často doslovným opakovaním slov a výrazov. Pomerne výrazným javom v tomto smere je aj to, že žiaci nedokážu vhodným spôsobom odstupňovať text. Nové myšlienky, témy nesformulujú v nových textových jednotkách do odstavcov v rámci jadra, ale ostanú v jednom bloku.

Je na zamyslenie, že za pravopis na úrovni A síce viac ako tretina žiakov získala 4 body a asi tretina 3 body, ale 15,4 % žiakov nezískalo žiaden bod alebo získalo iba jeden bod.

Vnútoraná forma PFIČ – úroveň B

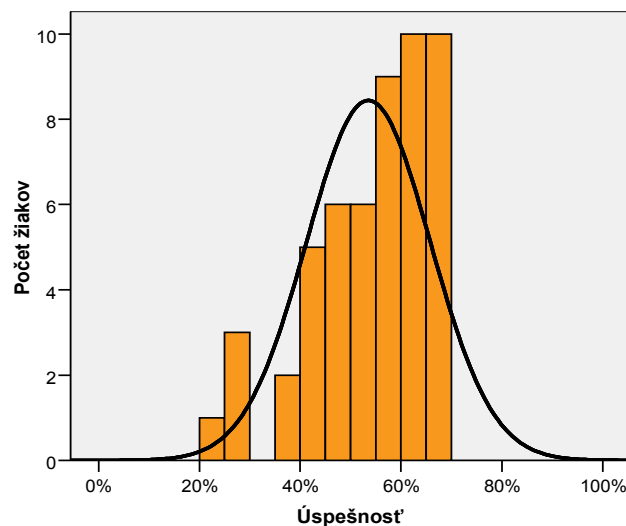
Štatistická analýza výsledkov prác generálnej skúšky písomnej formy internej časti 1 797 žiakov na tejto úrovni signalizuje úspešnosť primeranú základnej úrovni testu. Štatistické údaje ďalej vypovedajú o tom, že ani nie tretina žiakov dostala maximálny počet bodov za obsahovú zložku v rámci vnútornej formy. To isté je možné konštatovať aj o zložke kompozícia. O niečo horšie sú výsledky v ďalších dvoch zložkách, v štýle a v jazyku. Z tohto hľadiska výsledky žiakov v PFIČ na úrovni A a B ukazujú podobnú tendenciu.

Generálna skúška PFIČ potvrdila dlhodobé skúsenosti, že v prípade žiakov na úrovni B je veľmi vysoký počet žiakov, ktorí nedostali ani jeden bod za pravopisnú zložku. Najviac študentov (až 24,6 %) bolo za pravopis ohodnotených 0 bodmi. Plným počtom bodov bolo hodnotených iba 18,2 % žiakov. Veľkosť skupiny žiakov, ktorí získali 0 bodov za pravopis na úrovni B je viac než osemnásobná v porovnaní so skupinou maturantov, ktorí získali 0 bodov za pravopis na úrovni A. V kritériách obsah, kompozícia, štýl a jazyk bol najväčší počet žiakov ohodnotený 3 bodmi, pričom najmenej žiakov získalo 0 bodov.

5. Ukrajinský jazyk a literatúra – úroveň B

Test generálnej skúšky externej časti z ukrajinského jazyka a literatúry na školách s vyučovacím jazykom ukrajinským základná úroveň B písalo 52 žiakov z 2 škôl, 43 žiakov bolo z gymnázií a 9 žiakov zo SOŠ.

Priemerná úspešnosť v teste z ukrajinského jazyka a literatúry úroveň B bola 53,5 %.

6. Závbery a odporúčania

Organizačné hľadisko realizácie generálnej skúšky

Jedným z cieľov generálnej skúšky externej časti a písomnej formy internej časti MS z vyučovacích jazykov bolo preveriť pripravenosť žiakov a učiteľov na novú formu hodnotenia vedomostí a zručností žiakov prostredníctvom centrálne vytvorených testov.

GS z vyučovacích jazykov prebehla v súlade s pokynmi, ktoré vypracoval ŠPÚ. Realizáciu externej časti a písomnej formy internej časti GS riadil na škole riaditeľom určený školský koordinátor.

ŠPÚ pripravil centrálne testy externej časti generálnej skúšky z predmetov slovenský jazyk a literatúra, slovenský jazyk a slovenská literatúra, maďarský jazyk a literatúra, ukrajinský jazyk a literatúra pre dve úrovne – A vyššiu, B základnú. Zásielky s testami boli distribuované cez KŠÚ, táto forma distribúcie zásielok sa ukázala ako bezpečnejšia v porovnaní s predchádzajúcim obdobím.

Testy externej časti generálnej skúšky a testy písomnej formy internej časti z príslušného vyučovacieho jazyka boli administrované v jeden deň.

Externý dozor počas administrácie testov a pri oprave úloh s krátkou odpoveďou externej časti vykonávali pedagogickí pracovníci z iných škôl – predsedovia predmetových maturitných komisií – menovaní krajskými školskými úradmi.

Administráciou testov boli poverení interní učitelia školy s aprobáciou inou ako slovenský jazyk. Hodnotiteľmi úloh s krátkou odpoveďou boli interní učitelia menovaní riaditeľom školy. Hodnotenie sa uskutočnilo v deň testovania podľa centrálne vypracovaných pokynov. Originály odpovedových hárkov školy odoslali na centrálne vyhodnotenie. ŠPÚ odoslal školám výsledkové listiny žiakov v júni 2007.

Výsledky generálnej skúšky z pedagogického hľadiska

Obsah učiva v testoch zo slovenského jazyka a literatúry (ďalej SJL) bol v súlade s Cieľovými požiadavkami na vedomosti a zručnosti maturantov zo slovenského jazyka a literatúry (úroveň A, B), v prípade slovenského jazyka a slovenskej literatúry (ďalej SJSL) na školách s vyučovacím jazykom maďarským to boli Cieľové požiadavky na vedomosti a zručnosti maturantov zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry (úroveň A, B).

Cieľom maturitných testov zo SJL a SJSL bolo overiť požadované vedomosti, čitateľské, interpretáčnne a komunikačné zručnosti a kognitívne operácie stanovené v uvedených dokumentoch.

Pri analýze výsledkov sme jednotlivé testové položky obidvoch testov (test SJL, test SJSL) rozdelili do troch väčších častí: čítanie s porozumením, jazyk a literatúra, z ktorých sa jazyk a literatúra delili na ďalšie oblasti a následne sme sledovali úspešnosť týchto oblastí.

Na základe analýzy môžeme konštatovať, že vyššiu úspešnosť v teste zo slovenského jazyka a literatúry – úroveň A vykázala časť čítanie s porozumením a na úrovni B to boli oblasti literárna história a literárna teória.

Priemernú a nižšiu úroveň v teste zo slovenského jazyka a literatúry na obidvoch úrovniach dosiahli žiaci v oblasti syntax, čo odráža tradične zložitú problematiku výučby tejto oblasti na našich školách

V testoch zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry na školách s vyučovacím jazykom maďarským vykázali na obidvoch úrovniach vyššiu úspešnosť úlohy oblasti čítanie s porozumením, syntax a štylistika. Priemernú úspešnosť mali úlohy z oblasti morfológia a lexikológia, čo vyplýva zo stupňa osvojenia aktívnej slovnej zásoby v slovenskom jazyku. Nižšiu úspešnosť dosahovali žiaci vo fonetike a pravopise.

Z hľadiska kognitívnych operácií môžeme zovšeobecniť, že žiaci zvládli na vyššej úrovni úlohy, v ktorých mali využívať kognitívne operácie - aplikáciu, analýzu a syntézu a na priemernej a nižšej úrovni uspeli v úlohách vyžadujúcich vyššie kognitívne operácie – tvorivosť, hodnotenie.

Z tohto dôvodu sa ukazuje ako veľmi dôležité primerane rozvíjať v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu všetky kognitívne operácie žiaka.

Druhou zložkou generálnej skúšky bola písomná forma internej časti. Analýza tejto formy generálnej skúšky zo slovenského jazyka a literatúry vykázala vysoké hodnotenie nasledujúcich kritérií: obsah, kompozícia, štýl, jazyk. Iba pri hodnotení pravopisnej stránky sa hodnotenie žiackych výkonov výrazne znížilo.

V generálnej skúške písomnej formy internej časti zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry na školách s vyučovacím jazykom maďarským boli úspešné nasledujúce kritériá: kompozícia, obsah, štýl, menej úspešnosti vykázal jazyk (slovosled, užší okruh slovnej zásoby), pravopis.

Jednou z oblastí, ktorej úroveň ovládania sledovali testy externej časti je štylistika. Táto oblasť bola zastúpená malým počtom úloh (úroveň A – 3 úlohy, úroveň B – 5 úloh). Štylistika pritom syntetizuje jazykové a štylistické vedomosti a zručnosti žiaka a sleduje jeho schopnosť využívať jednotlivé kognitívne operácie, ktoré nadobudol počas celého vzdelávania. Malá frekvencia úloh z uvedenej oblasti súvisí s tým, že test s možnosťou výberu odpovede a s krátkou odpoveďou nepredstavuje vhodnú formu ich merania, preto je nutné, aby súčasťou maturitnej skúšky zostala písomná forma v časovej dotácii minimálne 150 minút. Pôvodne stanovených 60 minút predstavuje časovú dotáciu, ktorá postačuje na overenie základných jazykových zručností, ale nepostačuje na overenie vyšších kognitívnych operácií, zvládnutie ktorých sa očakáva v materinskom jazyku.

Cieľom písomnej formy internej časti je zistiť mieru tvorivosti žiaka a jeho schopnosť hodnotiť. Využívanie týchto najvyšších kognitívnych operácií preveruje stupeň schopnosti absolventov kriticky myslieť, pričom sa kladie dôraz na analýzu, syntézu a zovšeobecnenie, preto je dôležité, aby písomná forma maturitnej skúšky bola časovo aj obsahovo náročnejšia ako realizovaná písomná forma internej časti generálnej skúšky zo slovenského jazyka a literatúry. Požiadavka na dĺžku konania písomnej formy internej časti MS z vyučovacích jazykov v rozsahu 150 minút bola zapracovaná do návrhu vyhlášky MŠ SR č. 510/2004 Z.z. v znení jej novelizácií.

Príloha 1

Žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

Na generálnu skúšku externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky z vyučovacích jazykov bolo prihlásených 420 žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Úpravy podmienok na vykonanie GS sa robili v ŠPÚ na základe požiadaviek zo škôl.

Do GS 2007 sa zapojilo 12 špeciálnych škôl, 1 špeciálna trieda a 163 škôl s individuálne integrovanými žiakmi so ŠVVP.

Žiaci so ŠVVP konali EČ a PFIČ GS z **SJLA, SJLB, SJSLB, MJA, MJB**

Počty žiakov so ŠVVP, ktorí sa zúčastnili generálnej skúšky 2007 sú v nasledujúcej tabuľke podľa:

1. druhu postihnutia

- a) sluchové postihnutie – **SP**
- b) zrakové postihnutie – **ZP**
- c) telesné postihnutie – **TP**
- d) chorí a zdravotne oslabení – **CH a ZO**
- e) vývinové poruchy učenia alebo správania (ADD, ADHD syndróm) – **VPU**
- f) narušená komunikačná schopnosť – **NKS**
- g) pervazívne vývinové poruchy (autizmus) – **AUT**
- h) s viacnásobné postihnutie – **VIAC**

2. stupňa obmedzenia vyplývajúceho z postihnutia (skupina)

- a) **1. skupina** – ľahký stupeň obmedzenia
- b) **2. skupina** – stredný stupeň obmedzenia
- c) **3. skupina** – ťažký stupeň obmedzenia nebola obsadená

3. testu a úrovne – A a B úroveň

Počet žiakov so ŠVVP, ktorí sa zúčastnili GS

druh postih.	Sk.	SJLA	SJLB	SJSLB	MJLA	MJLB
SP	1.	0	11	4	1	3
	2.	1	48	1	1	0
	Σ	1	59	5	2	3
ZP	1.	0	1	0	0	0
	2.	2	13	0	0	0
	Σ	2	14	0	0	0
TP	1.	8	28	0	0	0
	2.	3	6	0	0	0
	Σ	12	34	0	0	0
VPU	1.	3	153	0	0	1
	2.	1	49	0	0	0
	Σ	4	202	0	0	1
NKS	1.	0	7	0	0	0
	2.	0	0	0	0	0
	Σ	0	7	0	0	0
CH+ZO	1.	0	13	0	0	0
	2.	0	7	0	0	0
	Σ	0	20	0	0	0
VIAC	1.	0	9	0	0	0
	Σ	0	9	0	0	0
		18	345	5	2	4

Žiaci so ŠVVP pracovali:

- s bežnými testami
- s graficky upravenými testami
- s testami v Braillovom písme

Úpravy externej časti a písomnej formy internej časti generálnej skúšky pre jednotlivé skupiny a druhy postihnutí

I. skupina – ľahký stupeň obmedzenia

Žiaci zaradení do skupiny s ľahkým stupňom obmedzenia pracovali s testami identickými pre intaktných žiakov. Časový limit na riešenie úloh bol predĺžený od 25 % - 75 % podľa druhu postihnutia. Odpovede značili do odpovedových hárkov.

II. skupina – stredný stupeň obmedzenia

Žiaci zaradení do skupiny so stredným stupňom obmedzenia pracovali s upravenými testami, odpovede zapisovali do odpovedových hárkov. Časový limit na riešenie úloh bol predĺžený od 50 % - 100 % podľa druhu postihnutia.

Úpravy testov zahrnovali rôzne grafické úpravy testu a formáty testu (veľkosť písma, formát A₄, A₃, zvýraznenie a členenie textu, prepis do Braillovo písma, ...), preformulovanie úloh, prípadne nahradenie úloh pre žiakov so sluchovým a zrakovým postihnutím v prípade, že úlohy vyžadovali auditívnu alebo vizuálnu skúsenosť.

Žiaci so sluchovým postihnutím

Pre žiakov so sluchovým postihnutím, ktorí boli zaradení do 2. skupiny – stredný stupeň obmedzenia, sme upravili test zo slovenského jazyka a literatúry nasledovne:

- upravili sme ukážky tak, aby boli zrozumiteľné pre žiakov so SP – skrátené, bez informácií, ktoré nesúvisia s otázkami, neznáme slová boli vysvetlené pod ukážkou
- zvýraznili sme kľúčové slová zadania úlohy
- preformulovali sme niektoré zadania úloh vzhľadom na obmedzenia, ktoré vyplývajú zo sluchového postihnutia – úlohy overovali rovnaký špecifický cieľ ako úlohy pôvodné
- prítomnosť tlmočníka posunkovej reči podľa potreby

Žiaci so zrakovým postihnutím

grafická úprava testov

- zväčšené písmo 14, 16, 18, 24, 28, 36 (podľa požiadavky), riadkovanie 1,5 – 2 podľa požiadavky
- členenie textu pre ľahšiu orientáciu
- úlohy vyžadujúce vizuálnu skúsenosť boli preformulované, upravené alebo nahradené inou úlohou
- nevidiaci žiaci pracovali s testami upravenými do bodového písma (testy v bodovom písme realizovalo Podporné centrum pre ZP študentov), pri zväčšení písma sa menila grafika testu
- pomoc asistenta podľa potreby

Žiaci s telesným postihnutím

grafická úprava testov

- zväčšené písmo podľa požiadavky – Arial 12, 14, 16, 18, 20, , 22, 24

- riadkovanie podľa potreby 1,5 – 2 alebo viac
- pomoc asistenta podľa potreby

Žiaci s vývinovými poruchami učenia alebo správania

grafická úprava testov

- zväčšené písmo – Arial 12, 14
- riadkovanie podľa potreby 1,5 – 2 alebo viac
- členenie textu pre ľahšiu orientáciu
- zvýraznenie kľúčových slov v zadaní úlohy

Žiaci s narušenou komunikačnou schopnosťou

grafická úprava testov

- zväčšené písmo – Arial 12
- riadkovanie podľa potreby 1,5 – 2 alebo viac
- členenie textu pre ľahšiu orientáciu
- zvýraznenie kľúčových slov v zadaní úlohy

Porovnanie úspešnosti intaktných žiakov a žiakov so ŠVVP v GS z vyučovacích jazykov

Slovenský jazyk a literatúra

SJLA

žiaci	počet žiakov	priemerná úspešnosť v %
intaktní	4361	63,9
ŠVVP	18	61,2

SJLB

žiaci	počet žiakov	priemerná úspešnosť v %
intaktní	53921	62,7
ŠVVP	345	54,3

druh postihnutia	počet žiakov	priemerná úspešnosť v %
SP	1	38,8
ZP	2	60
TP	11	64,2
VPU	4	59,1
NKS	x	x
CH+ZO	x	x
viac	x	x

druh postihnutia	počet žiakov	priemerná úspešnosť v %
SP	59	49,7
ZP	14	56,9
TP	34	64,9
VPU	202	53,9
NKS	7	54,8
CH+ZO	20	56
viac	9	47,6

Slovenský jazyk a slovenská literatúra

SJSLB

žiaci	počet žiakov	priemerná úspešnosť v %
intaktní	2306	52,1
ŠVVP (SP)	5	30,8

Maďarský jazyk a literatúra

MJLA

žiaci	počet žiakov	priemerná úspešnosť v %

MJLB

žiaci	počet žiakov	priemerná úspešnosť v %

intaktní	749	56,5
ŠVVP (SP)	2	46,3

intaktní	2127	53,3
ŠVVP	32,2	42,9

druh postihnutia	počet žiakov	priemerná úspešnosť v %
SP	3	25
VPU	1	34,6

V slovenskom jazyku a literatúre sú výsledky žiakov so ŠVVP porovnateľné s výsledkami intaktných žiakov.

Vzhľadom na malé počty žiakov, ktorí konali EČ zo SJLB, MJLA a MJLB, nie je možné robiť jednoznačné závery a výsledky úspešnosti sú len orientačné.

Pre potreby žiakov so ŠVVP sme upravili

▪ **Testy EČ GS – 22 variantov**

- SJLA – 5 variantov
- SJLB – 13 variantov
- SJSLB – 2 varianty
- MJLA – 1 variant
- MJLB – 1 variant

▪ **PFIČ GS – 8 variantov**

- SJLA – 2 varianty
- SJLB – 4 varianty
- SJSLB – 1 variant
- MJLA – 1 variant

Ďalej sme pre potreby žiakov so ŠVVP doplnili prílohami nasledovný materiál:

- Pokyny pre administrátorov PFIČ z vyučovacích jazykov
- Pokyny na hodnotenie EČ a PFIČ generálnej skúšky z vyučovacích jazykov
- Pokyny na hodnotenie PFIČ a GS z vyučovacích jazykov
- Pokyny na hodnotenie úloh s krátkou odpoveďou z vyučovacích jazykov

Zhodnotenie

Výsledky ukazujú, že pre väčšinu žiakov so ŠVVP boli testy EČ GS zvládnuteľné a navrhované grafické úpravy podmienok pre vykonanie maturitnej skúšky sú dostačujúce.

Testy pre žiakov so ŠVVP – ZP, TP, NKS, CH+ZO boli upravované po grafickej stránke, nemenil sa obsah a overovali sa rovnaké špecifické ciele ako u žiakov intaktnej populácie.

Test pre žiakov so sluchovým postihnutím sa upravil tak, že v ňom boli zohľadnené obmedzenia vyplývajúce zo sluchového postihnutia.

Výsledky žiakov so ŠVVP sú porovnateľné s výsledkami intaktných žiakov. Nižšia úspešnosť niektorých žiakov so ŠVVP môže mať rôzne príčiny. Zistenia príčin, nakoľko sú výsledky žiakov ovplyvnené obmedzeniami vyplývajúcimi z postihnutia, budú predmetom podrobnejšej analýzy.

Príloha 2

Sumárne tabuľky úspešnosti GS EČ maturitnej skúšky z vyučovacích jazykov

Tab. 1 Úspešnosť žiakov v GS v percentách v jednotlivých krajoch

kraj	SJL		SJS�		MJL		UJL	
	A	B	A	B	A	B	A	B
BA	65,9	61,9	78,4	62,2	60,5	63,2	-	-
TT	60,9	63,8	62,1	55,4	50,7	57,3	-	-
TN	62,7	63,2	-	-	-	-	-	-
NR	63,5	61,6	73,9	50,3	59,0	50,9	-	-
ZA	64,2	64,3	-	-	-	-	-	-
BB	60,7	60,6	72,3	46,7	61,5	47,0	-	-
PO	68,3	63,7	-	-	-	-	-	53,5
KE	65,1	61,3	72,7	49,1	59,3	50,4	-	-
Σ	63,9	62,6	69,7	52,0	56,5	53,2	-	53,5

Σ – spolu SR

– hodnota najvyššej úspešnosti

Z tabuľky vyplýva, že v teste zo slovenského jazyka a literatúry boli najúspešnejší na úrovni B žiaci zo Žilinského kraja a na úrovni A žiaci z Prešovského kraja. Zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry tak na úrovni A ako aj na úrovni B boli jednoznačne najúspešnejší žiaci Bratislavského kraja. V teste z maďarského jazyka a literatúry úroveň B boli rovnako najúspešnejší žiaci Bratislavského kraja. V úrovni A to boli zasa žiaci Banskobystrického kraja. Test z ukrajinského jazyka a literatúry písali žiaci iba v Prešovskom kraji.

Tab. 2 Úspešnosť žiakov v GS v percentách podľa zriaďovateľa

test	štátne		súkromné		cirkevné		spolu	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
SJLA	3676	64,0	160	59,2	543	64,1	4379	63,9
SJLB	48498	62,5	3007	57,9	2749	69,4	54254	62,6
SJSLA	539	69,0	22	73,3	39	77,5	600	69,7
SJSLB	1880	51,7	359	52,6	72	58,2	2311	52,0
MJLA	658	55,4	27	61,0	66	65,1	751	56,5
MJLB	1731	52,5	354	56,0	46	60,8	2131	53,2
UJLA	-	-	-	-	-	-	-	-
UJLB	52	53,5	-	-	-	-	52	53,5

Σ – spolu SR

– hodnota najvyššej úspešnosti

Z hľadiska úspešnosti škôl podľa zriaďovateľa boli vo všetkých vyučovacích jazykoch najúspešnejšie cirkevné školy (okrem ukrajinského jazyka a literatúry, z ktorého maturujú iba žiaci štátnych škôl). V slovenskom jazyku a literatúre boli následne úspešnejšie školy štátne pred súkromnými školami.

Tab. 3 Úspešnosť žiakov v GS v percentách podľa typu školy

test	gymnázium		SOŠ		ZŠŠ		SOU		spolu	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
SJLA	3580	65,6	579	58,2	214	49,7	6	51,9	4379	63,9
SJLB	14268	73,1	18530	64,0	10340	57,5	11116	51,7	54254	62,6
SJSLA	562	70,3	38	60,4	-	-	-	-	600	69,7
SJSLB	687	57,7	890	49,0	421	55,3	313	43,4	2311	52,0
MJLA	686	57,3	62	48,0	3	45,8	-	-	751	56,5
MJLB	547	62,0	858	48,8	414	54,9	312	48,0	2131	53,2
UJLA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
UJLB	43	57,3	9	35,6	-	-	-	-	52	53,5

Σ – spolu SR

– hodnota najvyššej úspešnosti

Vo všetkých testoch vyučovacích jazykov boli najúspešnejší žiaci gymnázií, najmenej úspešní boli žiaci stredných odborných učilíšť.

Tab. 4 Počet žiakov, ktorí v GS dosiahli úspešnosť 33 % a nižšiu

test	gymnázium			SOŠ			ZŠŠ			SOU			spolu		
	ch	d	Σ	ch	d	Σ	ch	d	Σ	ch	d	Σ	ch	d	Σ
SJLA	5	5	10	5	1	6	14	3	17	-	-	-	24	9	33
SJLB	25	14	39	108	68	176	142	132	274	513	149	662	788	363	1151
MJLA	18	20	38	-	6	6	-	-	-	-	-	-	18	26	44
MJLB	9	7	16	71	28	99	55	4	59	51	12	63	186	51	237
SJSLA	3	2	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2	5
SJSLB	19	6	25	64	44	108	35	7	42	45	24	69	163	81	244
UJLA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
UJLB	-	-	-	-	4	4	-	-	-	-	-	-	-	4	4
Σ	79	54	133	248	151	399	246	146	392	609	185	794	1182	536	1718

Σ – spolu SR

V teste zo slovenského jazyka a literatúry na úrovni A nedosiahlo vyššiu ako 33 % úspešnosť 10 žiakov gymnázií, v teste zo slovenského jazyka a literatúry na úrovni B to bolo až 39 žiakov gymnázií, 176 žiakov stredných odborných škôl, 274 žiakov združených stredných škôl a až 662 žiakov stredných odborných učilíšť.